

Abstrakt

Screening rizikových faktorov osobnosti u mladých vodičov

Kubišová Zdenka, PhDr., VOXPSYCHÉ,s.r.o., Nemocničná 1, 990 01 Veľký Krtíš, tel: 047/4831716 fax: 047/4830423, 0905733701, 0911733701, e-mail:

voxpsyche@voxpsyche.eu

Lisá Elena, doc.,Mgr.,PhD. Paneurópska vysoká škola v Bratislave, Fakulta psychológie, tel: 02/6320 3684, e-mail: elena.lisa@paneurouni.com

Hriadelská Andrea, Mgr., VOXPSYCHÉ,s.r.o., Nemocničná 1, 990 01 Veľký Krtíš, tel: 047/4831716 fax: 047/4830423, 0905733701, 0911733701, e-mail:

voxpsyche@voxpsyche.eu

Autorka ilustrácií: Mgr. Erika Rozimová

Cieľ: Cieľom nášho výskumu bolo zistiť či u mladých vodičov uchádzačov o vodičské oprávnenie skupiny B možno predpokladať určité rizikové faktory osobnosti a či by tieto mohli byť poznateľné screeningovým vyšetrením osobnosti. Hypotézy nášho prieskumu vychádzajú z empirických poznatkov výskumu realizovaného v roku 2014 u profesionálnych vodičov podľa ktorého z hľadiska dĺžky vodičskej praxe sú vodiči s dlhšou praxou menej rizikoví na škále P dotazníka EPQ-R. Celkovo rizikovejší z hľadiska osobnostných predpokladov vo vzťahu k demografickým charakteristikám môžu byť mladí vodiči do 25 rokov a starší vodiči nad 55 rokov, vodiči s krátkou praxou do 5 rokov a s nízkym počtom najazdených kilometrov (In Lisá a kol, 2014). Teoretický konštrukt z ktorého sme vychádzali sa opiera o tzv. „syndróm rizikového správania v období adolescencie“. (In Mazánová, 2015).

Metódy: 74 uchádzačov, účastníkov úvodných stretnutí kurzu v autoškole sme požiadali o vyplnenie dotazníka EPQ-R. Ako doplnkovú metódu sme použili test 8 farieb z Lüscherovej klinickej diagnostiky. Následne sme sa opýtali uchádzačov o vodičské oprávnenie akú farbu auta by si vybrali a aké zviera najviac obľubujú. 72% z danej skupiny boli mladí ľudia vo veku 16-18 rokov. Výsledky dotazníka EPQ-R sme porovnali so skupinou profesionálnych vodičov, skupinou pacientov klinického psychológa a skupinou vodičov po odobratí vodičského oprávnenia za alkohol, ktorí absolvovali odborné poradenstvo. Pokúsili sme sa tiež zistiť či existujú štatisticky významné vzťahy výsledkov na škálach dotazníka EPQ-R a voľbou farieb na prvých dvoch a posledných dvoch miestach testu LKD.

Výsledky: Testovanie rozdielov vo výške skóre dimenzií dotazníka EPQ-R medzi skupinou mladých a profesionálnych vodičov preukázalo rozdiely. Mladí vodiči skórovali vyššie v dimenziách P, N, A, C. Profesionálni vodiči skórovali vyššie v dimenzii L. Skupina

pacientov skórovala vo všetkých dimenziách dotazníka EPQ-R signifikantne vyššie ako mladí vodiči. Absolventi odborného poradenstva v porovnaní s profesionálnymi vodičmi skórujú vyššie v dimenzii N. Absolventi odborného poradenstva v porovnaní s mladými vodičmi skórujú vyššie v dimenzii L. Mladí vodiči skórujú vyššie v dimenziách P, A, C ako absolventi odborného poradenstva. Absolventi odborného poradenstva v porovnaní s pacientmi skórujú vyššie v dimenziách E, L a nižšie v dimenziách P, N, A, C. Výber prvej dvojice farieb v teste LKD sa prejavuje v štatisticky odlišnej miere skóre škály P. Neparametrický Kruskal Wallis Test preukázal rozdiel v skóre dimenzie L v závislosti voľby na 8. mieste v teste LKD.

Záver: Podľa našich odhadov u 11- 32% mladých vodičov by mohol byť screening rizikových faktorov osobnosti pozitívny.